Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK r.y.
PL 510
00101 Helsinki

Lausunto

19.2.2019

Eduskunnan Maa- ja metsätalousvaliokunta
mmv@eduskunta.fi

Asia: **Komission kertomus Euroopan parlamentille ja neuvostolle ilmastonmuutokseen sopeutumista koskevan EU:n strategian täytäntöönpanosta (COM(2018) 738 final)**
https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=COM:2018:738:FIN

MTK kiittää mahdollisuudesta kommentoida ilmastonmuutokseen sopeutumista koskevaa EU:n strategiaa ja Suomen kantaa strategian täytäntöönpanosta (MMM2019-00019 PERUSMUISTIO) esittäen seuraavaa:

Päivitys nykytarpeisiin ja maankäyttösektorin erityistarpeet

EU:n ilmastonmuutokseen sopeutumisstrategia ja neuvoston päätelmät julkaistiin lähes kuusi vuotta sitten (COM(2013) 216 final). Ilmastonmuutos on edennyt ja vaikutukset voimistuneet viimeisten viiden vuoden aikana, mikä on havaittu säiden ääri-ilmiöinä haastaen maa- ja metsätalouttamme. Ilmastonmuutokseen sopeutuminen korostuu Suomessa, jossa ilmaston lämpötilan nousu vaikuttaa kaksinkertaisena globaaliin keskiarvoon verrattuna. MTK yhtyy siten Suomen kantaan, joka ”pitää hyvänä, jos komissio käynnistää nykyisen strategian päivittämisen vastaamaan sopeutumisen nykytarpeita.”

MTK esittää, että maa- ja metsätalouden rooli kirjoitetaan selkeämmin Suomen kantaan: ”Lisääntyvät sää- ja ilmastoriskit lisäävät erityisesti yhteiskunnan tärkeiden toimintojen, infrastruktuurin, ihmisten turvallisuuden ja terveyden, luonnon ja muun ympäristön sekä elinkeinojen sopeutumistarvetta.” MTK muistuttaa, että kaupunkien ja alueiden lisäksi on panostettava maaseudun tarpeisiin ja erityisesti maa- ja metsätalouden toimintaedellytyksiin, jotka vaarantuvat lisääntyvän talviaikaisen sadannan, roudattomuuden sekä tulvien, kasvitautien ja -tuholaisten vuoksi. Kun kasvien kasvuedellytykset heikentyvät, heikentyvät myös päästöjä tasapainottava hiilidioksidin sidonta ilmakehästä.

Sopeutuminen luo hiilensidonnalle edellytykset

Suomen kannan mukaisesti MTK pitää perusteltuna, että strategiassa kannustetaan yhdistämään ilmastonmuutoksen hillitseminen ja muutokseen sopeutuminen yhtenäisiksi ilmastotoimiksi. MTK:n joulukuussa 2018 julkaistu ilmasto-ohjelma (https://www.mtk.fi/ajankohtaista/uutiset/paauutinen/fi_FI/MTK-ilmasto-ohjelma/_files/10126101949638306 6/default/MTK_ilmasto-ohjelma_net.pdf) taustoittaa sopeutumisen tarpeita ja listaa tarvittavia toimenpiteitä, jotta metsänkasvu ja puunkorjuu sekä ruuantuotanto on mahdollista muuttuvissa ilmasto-oloissa. Ohjelma tavoittelee metsien kasvavia hiilinieluja ja hiilineutraalia ruokaa, mikä on realismia, jos sopeutumistoimet mahdollistavat maan kasvun ja kasvillisuuden hiilidioksidin sidonnan ilmakehästä. MTK muistuttaa, että ilmastonmuutoksen hillintä ja siihen sopeutuminen käyvät siten käsi kädessä ja sopeutuminen on yksi välttämätön tekijä, jotta päästöt ja sidonta saadaan tasapainoon Pariisin ilmastosopimuksen mukaisesti.

Sopeutumistoimien kiireellisyys

Kasvihuonekaasupäästöjen ja hiilidioksidin sidonnan tasapaino olisi saavutettava 2050 mennessä, jotta ilmaston lämpötilan nousu voitaisiin rajata 1,5-2 asteeseen, vastaten Suomessa 3-4 astetta. Suomen on ajet-

tava siten kunnianhimoista kansainvälistä ilmastopolitiikkaa, joka tarkoittaa myös sopeutumistoimia ja niiden kiireellisyyttä. Siksi MTK tukee Suomen kantaa pitää tärkeänä kiirehtiä ilmastonmuutokseen sopeutumisen toimeenpanoa niin paikallisesti, kansallisesti kuin rajat ylittävästikin. MTK korostaa tässä yhteydessä myös riskienhallinnan merkitystä ja toimia sen parantamiseksi.

Politiikkajohdonmukaisuus ja luonnon monimuotoisuus

Suomen kanta korostaa politiikkajohdonmukaisuuden merkitystä ilmastonmuutokseen sopeutumistoimien huomioon ottamiseksi EU:n tason politiikoissa ja talousarvioissa. MTK pitää oleellisena sopeutumisstrategian kytkeytymistä EU:n muihin strategioihin ja toimenpiteisiin mukaan lukien kasvinterveyden ja vieraslajit. Nämä molemmat ovat tärkeitä sekä elinkeinojen että monimuotoisuuden turvaamisen näkökulmasta, samoin kuin huoltovarmuuden, johon Suomen kanta hyvin viittaa.

Tutkimusresurssit

MTK yhtyy Suomen kantaan, joka korostaa ilmastotiedon tuottamista myös paikallisiin tarpeisiin ja tiedon hyödyntämistä paikallisessa ja alueellisessa päätöksenteossa, mutta alleviivaa tässä yhteydessä maankäyttösektorien tutkimustarpeita. MTK korostaa, että Suomi voisi tässä yhteydessä osoittaa tukensa akateemikko Markku Kulmalan esillä pitämälle SMEAR-tutkimusasemaverkostolle, joka edustaa globaalin tason sopeutumista edistävää tutkimusta ja sopisi hyvin Suomen valtion haluun profiloitua edelläkävijänä ilmastoasioissa. EU-tason rahoituksen turvin asemaverkoston levittäminen mahdollistuisi EU:n sisällä. Professori Kulmalan sanoin tarvitaan yksi 1000 aseman verkosto mittaamaan maapallon vointia.

Kokonaisturvallisuus

MTK yhtyy Suomen kantaan, joka korostaa tarvetta huomioida kehittyvien maiden heikkojen sopeutumismahdollisuuksien seuraukset, jotka voivat vaikuttaa sekä kansainväliseen turvallisuuteen että myös Suomen huoltovarmuuteen ja kokonaisturvallisuuteen. Osaamisen ja teknologian vienti kriisialueille on osa ilmastonmuutoksen sopeutumista, joka vaatii niin ikään panostusta tutkimukseen. MTK on tyytyväinen, että Suomen kanta mainitsee mm. kestävän metsienhoidon metsäpalojen torjunnan estämiseksi.

Rahoitus

MTK tukee komission esitystä siitä, että yhä suurempi osa EU:n rahoittamista infrastruktuuri-investoinneista edistäisi ilmastokestävyyttä ja koheesiopolitiikan rahastoista annettavan tuen saaminen edellyttäisi tarpeen mukaan kansallisten sopeutumisstrategioiden mukaisia katastrofiriskien hallintasuunnitelmia ja kansallisia energia- ja ilmastosuunnitelmia. MTK muistuttaa, että indikaattorien, joiden perusteella mm. maatalouspolitiikkaa koskevassa lainsäädäntöehdotuksessaan (COM2018)392 komissio seuraa ilmastonmuutokseen sopeutumista on oltava läpinäkyviä ja niiden tulee kannustaa maan kasvukuntoon ja kohti hiilineutraalia ruuantuotantoa.

Sopeutumisessa korostetaan voimakkaasti kaupunkeja ja alueita. MTK näkee, että Suomen kannalta voisi olla hyvä, että toimet määriteltäisiin kansallisella tasolla.

MAA- JA METSÄTALOUSTUOTTAJAIN KESKUSLIITTO MTK R.Y.

Liisa Pietola
Ympäristöjohtaja